

Exekuční soud povolil exekuci vnučeným vkladem zástavního práva na pozemek, jehož dlužník nabyt přídělem Státního pozemkového úřadu a na němž byl poznamenán zákaz zadlužení bez svolení Státního pozemkového úřadu. Rekursní soud exekuční návrh zamítl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Dle lustra jest poznamenán zákaz zadlužení bez svolení Státního pozemkového úřadu a dle přídělové listiny ze dne 27. ledna a 30. května 1925, zákaz ten obsahující a jej zákazem zatížení nazývající, jde o pozemky přidělené podle zákonů záborového (§§ 1, 5, 10) a náhradového (§§ 26, 27, 28). Nevadí, že dle listiny té Státní pozemkový úřad nabyt pozemku toho směnnou smlouvou a nikoli výkonem práva záborového, neboť, stal-li se stát jednou vlastníkem, mohl uložiti při přídělu omezení, jež se mu viděla vhodnými (§ 23 příděl. zákona), a když je vyhrazené omezení disposičního práva nabyvatelova v knihách poznamenáno, musí býti i každým třetím respektováno. Je tedy lhostejno, že nejde o nedíl. Zákaz zadlužení neb zatížení musí ovšem vztahován býti i na zatížení exekuční, protože by jinak bylo velmi snadno jej obcházeti. Má-li býti dosaženo účele zákona a tedy účele přídělu (pozemkové reformy), nesmí obcházení býti dopuštěno. Účel pozemkové reformy brání, by zde užito bylo §u 364 c) obč. zák., neboť slovem »nikdo« poslední věty třetího odstavce §u 23 příděl. zákona jest vyloučen každý třetí cit. §u 364 c).

Čís. 6015.

Žaloba o zjištění (§ 228 c. ř. s.) jest vyloučena zásadně všude tam, kde lze ihned žalovati o plnění, jímž dlužno rozuměti též opomenutí, k němuž ta která strana jest druhé povinna. Žalobní prosba žaloby zá-půrčí musí obsahovati návrh, by žalovaný byl odsouzen zdržeti se pro příště neoprávněných zásahů do vlastnictví žalobcova.

(Rozh. ze dne 11. května 1926, Rv I 1856/25.)

Žalobce domáhal se v žalobě, by bylo uznáno právem, že žalované jako dočasné držitelce pozemků čk. 378/3 a 366/3 role jako statku panujícího, nepřísluší právo služebnosti vozové cesty přes pozemky č. k. 366, 378, 602 jako statek služebný potud, pokud žalovaná strana právo cesty rozšiřuje na odvážení písku z písečníka zřízeného na statku panujícím a tím zřízené cesty užívá k jiným účelům, než zemědělským, ježto cesta zřízena byla pro role a nikoliv pro písečník a že žalovaná jest povinna to uznati. Oba nižší soudy uznaly podle žaloby. Nejvyšší soud žalobu zamítl.

Důvody:

Žalobce se domáhá toho, by žalované bylo oduznáno právo, rozšiřovati služebnost jízdy přes žalobcův pozemek na odvážení písku z pí-

sečníku zřízeného na panujícím statku žalované. Jedině vhodnou a právně přípustnou žalobou pro nárok ten byla však toliko zápůrčí žaloba, čelící k tomu, by se žalovaná budoucně svých bezprávních zásahů do žalobcova vlastnictví, totiž užívání cesty k odvážení písku ze svého písečníku, zdržela. Podle všeobecné praxe mohl by s touto žalobou býti spojen i nárok na určení, že žalované právo, které si osvojuje, nepřisluší. Žalobce podal však žalobu jen na toto určení. Naproti tomu se v žalobním návrhu nedomáhal toho, co jest vlastním předmětem žaloby zápůrčí, totiž, že žalovaná byla odsouzena zdržeti se pro příště těchto neoprávněných zásahů do jeho vlastnictví. Dle §u 228 c. ř. s. jest žaloba o zjištění vyloučena zásadně všude tam, kde lze ihned žalovati o plnění, pod nímž dlužno rozuměti též opominutí, k němuž ta která strana druhé dle zákona jest povinna, neboť nemůže míti právního zájmu na brzkém soudním zjištění určitého práva nebo právního poměru ten, kdo si toto právo nebo nároky z právního poměru může ihned pořadem práva vymáhati. Projednávaná žaloba, jsouc dle svého konečného návrhu žalobou toliko o zjištění, jest dle §u 228 c. ř. s. zřejmě nepřípustna a měla proto býti zamítnuta.

Čís. 6016.

Žalovatelnost další dlužné pojišťovací premie nastává sama sebou již tím, že uplynula smluvená platební lhůta. Ustanovení §u 29 poj. zák. (pojišťovacích podmínek) o předchozí upomínce a o poskytnutí dodatečné lhůty týkají se jen toho případu, kdyby pojišťovna z platebního průtahu pojistníka chtěla vyvoditi zamýšlený důsledek odstoupení od smlouvy.

(Rozh. ze dne 11. května 1926, Rv I 619/26.)

Žalovaný uzavřel v roce 1924 se žalující pojišťovnou na 10 let pojišťovací smlouvu proti tělesnému poškození. Žalobu o zaplacení premie dospělé dne 18. března 1925 procesní soud prvního stádia zamítl v podstatě proto, že dosud nenastala žalovatelnost této premie splatné, ježto žalovaný přede dnem splatnosti podle čl. X. odstavec čtvrtý pojišťovacích podmínek nebyl vyzván k zaplacení s určením jednoměsíční dodatečné lhůty. O d v o l a c í s o u d uznal podle žaloby. D ů v o d y: Názoru prvního soudu nelze přisvědčiti. V zásadě jest nárok z obligačního práva žalovatelným, jakmile se pohledávka stala splatnou, aniž by bylo třeba žaloby. Výjimka z této zásady neplatí pro pojišťovací premie všeobecně ani podle zákona ze dne 23. prosince 1917, čís. 501 ř. zák. o pojišťovací smlouvě, ani podle ustanovení pojišťovacích podmínek, o něž tu jde. Ani zákon, ani pojišťovací podmínky, platné v projednávaném případě, nemají ustanovení, dle něhož by žalovatelnost nároku na zaplacení dospělé premie byla na tom závislou a podmíněnou tím, že pojištěnec, přede dnem nebo po dni dospělosti se současným určením dodatečné lhůty byl o placení upomenut, pokud se týče ku placení vyzván. Prvním a nejbližším následkem prodlení pojištěncova v pla-